Sønderjylland.

Dom for Medhjælp til Faneflugt. Sandmand Markus Peter Jakobsen fra Birkelev og Gaardejer Anton Mathiesen fra Randerup samt deres Hustruer er ved Landsretten i Flensborg blevne dømt for at have hjulpet Mathiesens Søn og Jacobsens Plejesøn til at flygte over Grænsen.

Mathiesens Dom lød paa 1 Aar 6 Maaneders Fængsel, Jacobsens paa 9 Maaneders Fængsel. Hustruerne dømtes til hver 1 Uges Arrest. Retsforhandlingen var ifl. „Heimdal" meget langvarig.

Flygtninges Ejendomme tvangssælges. Tvangssalg er afholdt over en Fru Nissum tilhørende Ejendom i Fjersted. Arealet er 38 Hektar Ager og Eng. Hendes Mand er gaaet over Grænsen.

Samme Dag solgtes den Ejendom, som tilhørte Jens J. Christensen i Fjersted, der ligeledes er gaaet over Grænsen. Arealet af denne Ejendom er 18 Hektar.

Selvforsørgernes Smørration sættes ned. Landraaden i Aabenraa bekendtgør, at Selvforsørgernes Smørration fra 1. Sept. 1917 sættes ned fra 180 til 125 Gram om Ugen.

Det tunge Messinghaandgreb paa Døren ind til Postkontoret i Flensborg er i disse Dage (3. Septbr.) blevet erstattet med Jernhaandtag.

Det sidste Farvel. Arbejdsmand Peter Jensens Hustru, Erlevvej i Hadersley, har faaet den sørgelige Efterretning, at hendes Mand er falden den 16. August, ramt i Hoved og Bryst af et Skud fra Artilleriet. Han er sammen med en Kammerat, der blev ramt af samme Skud, bleven begravet paa en Militærkirkegaard i Felten. Peter Jensen var 39 Aar. Han efterlader Hustru, 4 ukonfirmerede Børn og en attenaarig Søn, der er indkaldt. 14 Dage før sin Død var Peter Jensen hjemme paa Orlov.

Haardt hjemsøgt. Asmus Petersen fra Ris, der nu ejer den gamle Skole i Mjøls, ligger for Tiden i Skyttegravene i Frankrig, en Søn af ham er i engelsk Fangenskab, og en voksen Datter har ligget syg hele Sommeren. Nu er ogsaa hans Hustru og deres anden voksne Datter blevet syge, idet de er blevet angrebne af Tyfus.

Til at passe deres Ejendom, et Landboelsted til 1 Hest og 4 Køer, er der nu kun en Søn, som endnu ikke er konfirmeret, tilbage, og det strøp nu (3. Sept.) da Høsten er i fuld Gang.

Nogen Forsigtighed er nødvendig. En Kone i Burg paa Femern havde udenbys købt en Særk for høj Pris. Dette Beklædningsstykke, som var lavet af Papirvæv, saa i Begyndelsen ganske pænt ud, og det lod sig ogsaa vaske helt godt; men da hun senere kom Særken i en Kedel, lod den koge godt igennem en Tid, og hun senere vilde tage den op, var der ikke mere tilbage af den.

Den frie kristne Skole.

Af Prof. Dr. theol. Fr. Torm i „Kr. Dagbl."

I „Hovedstaden" for 11. Aug. fandtes der en Artikel af Provst Joh. Østzsche; han rettede deri en varm Appel til den kristne Menighed om at være vaagen overfor de Farer, som truer vor Skole. Han paaviste, hvor let det kan ske, at vi „en skønne Dag staar med en ikke-kristen Folkeskole og med en højere Skole, hvor Religionsundervisningen er sat aldeles i Skammekrogen." Han fortalte om, at der havde eksisteret en Forening, som hed „den frie Skole"; den var nu gaaet ind af Mangel paa Tilslutning — uden saa meget som et Dødsavertissement. Paa det kirkelige Omraade var man i nogle Kredse begyndt at blive vaagen, — men hvad Skolen angaar, skriver Provst Østzsche, „sover Menigheden herhjemme i sin Helhed en dyb Søvn."

Er dette virkelig rigtigt? I saa Fald er det paa Tiden at vaagne. Og der synes mig at være meget indenfor de sidste Aars Udvikling, som maatte kunne bidrage dertil. Vi har ikke Lov til at sidde forgløse og lukke Øjnene for truende Farer. Blandt kristne Menneskers Pligter findes ogsaa den at være lidt fremsynet og at forberede sig.

Man kan være nok saa glad for Folkekirken og Folkeskolen; man kan glæde sig meget over de Muligheder for at faa den opvoksende Slægt i Tale, som den offentlige Skole frembyderr — og dog maa man jo indrømme, at en Statsskole kristeligt set kun har Værdi, saa længe den virkelig er kristeligt præget, saa længe der i den meddeles en forsvarlig Religionsundervisning. Ikke et Øjeblik længere. Naar der rokkes ved Skolens kristelige Grundpræg, maa det i samme Øjeblik blive den kristne Menigheds Pligt at skabe og støtte frie Skoler. Thi uden en kristelig Skole dør Kirken. Luther har træffende sagt: „Gud opretholder Kirken ve dSkolen." Lad os i dette Luthers Mindeaar indskærpe jos os selv dette Ord af Luther.

Der er alvorlig Grund dertil. Thi der er paa een Gang Kræfter i Bevægelse, som vil svække Kristendommens Stilling i den offentlige Skole og Kræfter, som vil arbejde paa at svække Mulighederne for en fri Skoles Trivsel.

De fleste vil jo mindes en Regeringshandling af et Seminarium, som maatte føre til Radikalisering af et Seminarium, hvor Folkeskolens Lærere uddannes. De fleste vil ogsaa huske, at der af en Kommission er blevet fremsat Forslag om, at Timerne i Religion i Gymnasiets to øverste Klasser skal bortfalde og erstattes ved, at Historielæreren giver lidt Undervisning i Religionshistorie. Praktisk talt, betyder dette en Ophævelse af Religionsundervisning i Gymnasiets øverste Klasser. Mange vil desuden ud fra personlige Erfaringer vide, at det allerede er smaat bevendt med Religionsundervisningen mange Steder paa Landet, — og at det er endnu langt værre i Byerne. Og naar der nu saa stærkt arbejdes for, at Bekendelsestroskab ikke skal kunne kræves af Præsterne, mon det saa skulde blive muligt at stille Krav om Bekendelsestroskab hos Lærerne?

Og i den allersidste Tid forhandles der om, at Københavns og Frederiksberg Kommuner skal overtage de københavnske Privatskoler. Man vil hermed opnaa at komme et godt Skridt fremad paa den Vej, som fører til, at den offentlige Skole bliver den eneste Skole. Man vil maaske ganske foreløbig indrømme de paagældende Skoler visse Friheder — for desto lettere at lokke dem ind under Kommunens Styre. Men mon der virkelig er nogen, som for Alvor tror paa, at der i disse kommunale Skoler i det lange Løb bliver Frihed for Bestyrere og Lærere til at give Skolerne et kristeligt Præg? I saa Fald maa man være meget naiv.

Og Faren er i Øjeblikket stor af tre Grunde. 1) Københavns Kommune nægter fortsat Understøttelse af de uafhængige Privatskoler. 2) Samtidig maa desværre en Del af disse siges at være økonomisk uheldigt stillet. 3) Mange Lærere og Lærerinder foretrækker at komme ind under Kommunen, idet de derved mener at opnaa bedre økonomiske Kaar, gunstigere Pensionsregler o. s. v.

Hvad det sidste Punkt angaar, maa vi imidlertid huske paa, at **det absolut ikke** vilde være heldigt, om vi alle gik hen og blev Statsembedsmænd eller kommunale Embedsmænd. Paa mange Livsomraader kan det maaske ske uden Fortræd; men paa Aandslivets Omraade ikke. En dræbende Ensformighed vilde brede sig; den individuelle Frihed vilde lide alvorlig Skade. Statsskolen og Folkeskolen med dens Embedsmænd i Ære — og alligevel ve det Land, hvis Skolevæsen omfattede lutter Embedsmænd! Vi maa paa anden Maade drage Omsorg for, at Lærerne ved vore Skoler faar forsvarlige Lønninger og Pensionsbetingelser. En Del er allerede gjort i den Retning; mere kan og skal gøres, baade for Gerningens og for Lærernes Skyld er det nødvendigt, at Lærernes Kaar bliver de bedst mulige, — men vi maa fremfor alt ikke løse Problemet ved at gøre alle til Embedsmænd. Saa er det ude med Skolens Frihed. Saa er det forbi med den frie kristne Skole.

Hvad det andet ovenfor nævnte Punkt angaar, maa det være indlysende, at nogle Skolers uheldige økonomiske Stilling ikke bør have Indflydelse paa Afgørelsen af et saa vigtigt Spørgsmaal som Spørgsmaalet om den frie Skoles Fremtid. Her maa ikke paa nogen Maade træffes Afgørelser, der berøver den uafhængige Privatskole dens Eksistensmuligheder. Dersom Kommunen ikke længere vil understøtte, saa maa Staten understøtte desto mere. Den nye Grundlovs § 83 har tilsikret os Ret til at have fri Skoler. Demed følger ogsaa moralsk Forpligtelse for Bevillingsmyndighederne til at skabe Eksistensmuligheder for de frie Skoler.

Selvfølgelig maa de Forældre, som ønsker at have Børnene i frie Skoler, ogsaa selv bringe Ofre derfor. Men disse Ofre maa ikke være uoverkommeilge. Det, jeg her vil forsvare, er ikke Overklasseskoler for velhavende Folks Børn. Det drejer sig om Forældre, der af religiøse Grunde eller andre ideelle Grunde ønsker deres Børn i Skoler, som er præget af den samme Livsanskuelse, som de selv lever i. Og naar saa mange andre Ting faar offentlig Understøttelse, skulde man dog mene, at Undervisningen af Børnene særlig kunde gøre Krav derpaa, naar den i øvrigt staar paa Højde med den Undervisning, som gives i offentligeSkoler. Og i den Henseende kan Samfundet jo stille sine Betingelser. En saadan Undervisning af Børn i frie Skoler befrier jo endog Stat og Kommune for Udgifter ved deres Undervisning, og har derfor ogsaa af den Grund Krav paa tilstrækkelig Understøttelse.

Det vilde være taabeligt at skjule for sig selv, at naar de københavnske Skoler halvvejs tvinges ind under et kommunalt Styre, vil Eksemplet smitte. Det samme kan ske i mange af vore Købstæder. Det vil, som ovenfor sagt, blive et afgjort Skridt i Retning af, at vi praktisk set kommer til at staa med den offentlige Skole som den eneste, medens det frie Initiativ kvæles.

Derfor maa den kristne Menighed indtrængende sige til Københavns Kommunalbestyrelse: Understøt fremdeles de frie Skoler — i hvert Fald alle saadanne Skoler, der er byggede paa et ideelt Grundlag, prægede af en bestemt Livsanskuelse. Og den maa sige til de københavnske Privatskoler: Betænk eder vel, før I gaar ind i de gyldne Lænker.

Men den kristne Menighed maa desuden være vaagen overfor alt det meget andet, som fører i Retning af at svække den offentlige Skoles kristelige Krafter, samtidig med, at den frie Skoles Eksistensmulighed forringes. Vi maa kræve af vore Rigsdagsmænd, at de staar paa Vagt paa begge Punkter. Vi maa bringe Sagen frem ved de kommende Valg. Vi maa forlange: 1) en bestemt kristelig præget Skole, i det mindste saa længe vi har en Folkekirke,, og 2) at den frie Skole faar tilstrækkelig Understøttelse af det offentlige, til at den kan eksistere.

Der er ingen Modstrid mellem det at kræve gode Kaar for den fri Skole og samtidig arbejde for Bevarelsen af den offentlige Skoles kristelige Præg. Dette sidste Arbejde skal fremdeles gøres med al Kraft. Ja, endog selv om Forbindelsen mellem Stat og Kirke skulde løsnes, maatte man alligevel arbejde af al Kraft for i hvert Fald at faa gennemført det Forslag, som „Udvalget om Forholdet mellem Kirke og Stat" har fremsat, og ifl. hvilket der stadig — ogsaa efter en eventuel Adskillelse af Kirke og Stat — bliver Mulighed for Meddelelse af Religionsundervisning i alle Statens og Kommunens Skoler til de Børn, hvis Forældre ønsker det. Men over dette Arbejde for Religionsundervisningen i den offentlige Skole maa vi ikke glemme, at det er af yderste Vigtighed for den kristne Menighed at have Ret til at stifte frie Skoler, og det vil praktisk talt sige have Krav paa offentlig Understøttelse for disse. Ellers er Retten uden Værd. Denne Ret kan Menigheden ikke undvære; thi at det allerede mange Steder staar ilde til med Kristendommen i Skolen, og at det i den kommende Tid efter alle Solemærker at dømme vil komme til at staa ringere til — det maa man være blind for ikke at kunne se. Derfor maa vi sikre os, at vi kan faa frie Skoler overalt, hvor og naar vi skønner, at Trang dertil er til Stede.

Maatte da Herrens Aand vække den danske Menighed til at forstaa Øjeblikkets Alvor! Megen Bøn er nødvendig i denne store Sag. Megen Offervillighed ogsaa, — et stort Fond burde skabes. „Evangelisk-luthersk Kirke- og Skolefond" er kun en ringe Begyndelse. Endelig vil meget Arbejde være nødvendigt. Hvor er de Præster og Lægfolk, som vil tage fat, og som bl. a. ogsaa vil fremstille overfor de politiske Partier den kristne Menigheds Krav, med en saadan Energi og paa en saa eftertrykkelig Maade, at Kravene bliver hørt og taget til Følge.

Sønderjylland.

XVII.

Mel.: Danmarks defligst Vang og Vænge.

Sønderjylland, Grænselandet
Du mod Syden blev.
Fjenderne os overmandet,
Bort dig fra os rev.
Underlagt en Stormagts Vælde,
Hvor kun Magt for Ret skal gælde;
Dinne Kaar blev højst ublide.
Ved en Fjendes Side.

Dine mange Kæmpegrave
Og dit Blod, som randt,
Paa din Mark og i din Have,
Hvor de Hvile fandt,
Dem du vogter, dem du freder;
Blomster sig paa Graven breder,
Og igennem mørke Dage.
Lyser Mindets Saga.

Sønderjylland, Smertesbarnet
For vort Folk og Land,
Du, som fanget blev i Garnet
Af den tyske Mand,
Du, som gerne Danmark gæste,
Du, som blandt os vandt vor bedste
Kærlighed igennem Tiden,
Giv ej tabt i Striden!

J. C. Gundesen.

Der er udkommen en ny Bog af ganske særegen Interesse for Danske i Amerika:

Danske i Kamp
i og for Amerika.

Samlet og fortalt af P. S. Vig.

Et historisk og biografisk Værk om Danske som gennem Tiderne har kæmpet for Stjernebanneret. Den kendte Forfatter har af sit store Materiale, om Danske herovre samlet disse populært fortalte Oplysninger om vore Landsmænd, som har banet Vejen for os i det amerikanske Samfund og derved fastslaaet vor Ret som Borgere.

Det er en Skildring som enhver Dansk i Amerika kan læse med Stolthed, og den bringer et Væld af Underretning om adskillige højtstaaende Officerer og Tusinder af Menige i amerikansk Tjeneste, alle af dansk Herkomst.

Værket omfatter 400 Sider og er trykt paa fint glittet Papir, forsynet med ca. 50 Illustrationer, indbunden i et smagfuldt og stærkt, højrødt Shirtingsbind med hvidt Titeltryk.

Portofrit overalt $2.50.

Udgivet af
Axel H. Andersen.
212 Brown Block. — Omaha, Neb.

Kvitteringer.

Til en Kirke i Kurume, Japan:

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 43	$1985.20
Blair, Nebr. Jens Andersen $1, Niels Jensen $5	6.00
Ruskin, Nebr., Mrs. Jens Hansen $10, A. Chr. Andersen, H. P. Hansen, Ernest Christensen hv. $5, Mrs. Tine Hansen $6, Kirstine Hansen $2, Johannes Hansen, Florence Hansen, Marie Henriksen, Esther Henriksen hv. 25c, Anne Henriksen 50c, Anton Goldbeck $25	59.50
Elk Horn, Iowa, Alfred Reimer $5, Dagny Schack, Sabine Schack hv. $1, F. Clemmensen $10	17.00
Plainview, Nebr., P. W. Rasmussen $5, Kjerstine Christensen $2	7.00
Verona, Nebr., Lars Hansen	3.00
Oyens, Iowa, Ungdomsforeningen	15.00
Ruskin, Nebr., Raymond Hansen	2.50
Tilsammen	$2095.20

Japanmissionen:

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 43	$2506.78
Falmouth, Maine, Emaus Mgh's Kvindef.	8.00
Salt Lake City, Utah, S. S. Børnenes Offer	3.60
Brush, Colo., St. Ansgars Mgh., Søndagsskolen	5.40
Pasadena, Calif., J. P. Rasmussen	5.00
Greenville, Mich., Vego Nelson	3.00
Tilsammen	$2531.78
Udbetalt til Dato	3684.41
Underskud	$1152.63

Indianermissionen:

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 43	$790.29
Plainview, Nebr., Bethania Mgh., Børnenes Offer ved Missionsmødet	3.45
Falmouth, Maine, Emaus Mgh's Kvindef.	10.00
Ruskin, Nebr., Børnenes Offer	50.59
Ruskin, Nebr., afdøde Marie Henriksens Sparepenge	3.20
Pasadena, Calif., J. P. Rasmussen	5.00
Greenville, Mich., Vego Nelson	2.00
Tilsammen	$864.53
Udbetalt til Dato	1403.80
Underskud	$ 539.27

Indremissionen:

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 43	$1130.75
Del Rey, Calif., Offer fra Pella Mgh.	29.10
Pasadena, Calif., J. P. Rasmussen	5.00
Tilsammen	$1164.85
Udbetalt til Dato	1433.84
Underskud	$ 268.99

Mormonmissionen:

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 43	$1154.44
Falmouth, Maine, Emaus Mgh's Kvindef.	11.00
Salt Lake City, Utah, Overskud fra Reformationsfesten	25.00
Tilsammen	$1190.44
Udbetalt til Dato	1185.82
Overskud	$4.62

Reformationsgaven:

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 43	$71412.15
Montreal, Canada, Peder Pedersen	10.00
Tilsammen	$71422.15

Skolekassen:

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 43	$326.34
Falmouth, Maine, Emaus Mgh's Kvindef.	10.00
Kiowa, Colo., S. H. Darum, John Rasmussen, Andy Hansen, J. Jørgen Andersen hv. $2, Ricard Darum, D. Miller Andersen, Marie Hansen, Nora Andersen, Sivert Andersen, Marie Andersen, A. Dahl, H. S. Andersen hv. $1, Chris Tweden,, L. Andersen hv. $3	22.00
Denver Colo., Bethania Mgh.	40.00
Tilsammen	$398.34
Udbetalt til Dato	2090.60
Underskud	$1692.26

Blair, Nebr., den 24. Okt. 1917.

Med Tak modtaget! **Otto Hansen,**
Kasf. for d. f. d. ev.-luth. Kirke i Amerika.

Rettelse:

I „Kbl." Nr. 42 er der kvitteret for $4.67 uden Stedsangivelse, skal være Milltown, Wis. — Hvor der staar „Fra Ungdomsmødet i Farmington" læs „Missionsmødet".

For Liberty and Right.

THE SONG OF THE U. S. ARMY.

By Carl Neumann.

Ovenstaaende betegner intet mere eller mindre end en aldeles glimrende Oversættelse af den bekendte danske Krigssang *„Den Gang jeg drog af Sted"* læmpet efter amerikanske Forhold.

Tæt henimod 20,000 Eksemplarer af Sangen er allerede solgt, og den vil utvivlsomt blive solgt i Hundredtusindvis. For alle Danske i Amerika maa den have ganske særegen Interesse.

Pris — med Musik — 10 Cts. per Eks.

Partipris opgives paa Forlangende.

DANISH LUTHERAN PUBLISHING HOUSE,
Blair, Nebr.